

Proiect realizat cu sprijinul Municipiului Baia Mare

Un proiect AFDPR Baia Mare
in parteneriat cu **Gazeta**

Eroii

NR. 35 - mai 2014

REZISTENȚEI ANTICOMUNISTE

Eroii
rezistenței
anticomuniste

Se distribuie gratuit împreună cu **Gazeta**

Instaurarea comunismului a împărțit Armata română în două cete: trădători și eroi. Cei care au refuzat să se alătore Diviziei „Tudor Vladimirescu” au rămas în gulagul sovietic. Statul român, comunist, n-a ridicat niciun deget pentru repatrierea lor. Și, după ce în sfârșit s-au întors în țară, odată cu eliberarea tuturor prizonierilor de război, au fost trimiși direct în lagărele comuniste și exterminați prin foame, mizerie și frig.

Epopoeea armatei române,

între **ONOARE**

și **TRĂDARE**

Victorioși pe front, umiliți în țară. În țara pentru care au luptat și s-au jertfit. Drama generalilor armatei române, în perioada 1944-1964, a reprezentat o parte componentă a dramei elitei naționale (a intelectualilor, cu precădere), fiind declanșată la scurt timp după trecerea României de partea Națiunilor Unite, la 23 august 1944.

Tribunalul Poporului a început să judece și să condamne pe bandă militară români. Abuzurile au continuat și după încheierea Tratatului de pace (care a anulat regimul de armistițiu), Adunarea Deputaților votând (7 august 1947) „Legea nr. 291 de urmărire și sancționare a celor vinovați de crime de război sau împotriva păcii ori umanității”. Alți generali și ofițeri au fost eliminați, invocându-se prevederile

„Statutului Corpului Ofițerilor Forțelor Armate ale Republicii Populare Române”, care la Capitolul VII, art. 40, al. f) se referea la scoaterea din cadrele active pe „motive politico-morale”. Articolul 42 stipula că ofițerii îndepărtați „pentru motive politice și care fac imposibilă folosirea lor ca ofițeri pe timp de război se scot din evidența ofițerilor și se trec la trupă”.

În baza acestor legi și decrete, mulți generali și ofițeri români au fost judecați sau rejudecați și condamnați la ani grei de închisoare, mai ales cei care nu agreau noua putere.

Acțiunea de epurare pe criteriile neprofesionale a continuat cu prilejul reducerilor de efective din anii 1955, 1958 și 1961. Între motivele invocate pentru trecerea în rezervă (în ordinul ministrului Forțelor Armate nr. M.C. 02600 din 22 noiembrie 1955, emis în baza Hotărârii Consiliului de Miniștri nr. 2 524 din 19 noiembrie același an) s-au numărat: studiile militare în școli

din Germania, prizonieratul în țările capitaliste, efectuarea de studii și participarea la misiuni în țările din vestul Europei, rude avute în statele occidentale, originea socială „burgheză” și „chiabură”, activitatea în organizații „fasciste”, manifestări anticomuniste etc.

Relevant pentru modul de gândire al generalilor români arestați este și memoriul trimis din închisoare ministrului de Război de către generalul Constantin Voiculescu, fost guvernator al Basarabiei, prin care informa că în dimineața zilei de 12 octombrie 1944 fusese arestat din ordinul Consiliului de

Armata română intră în Budapesta

Miniștri și după la închisoarea militară a Comandamentului Militar al Capitalei fără ca cineva să-i comunice „motivele detențiunii”.

Considerându-se nevinovat, el încheia astfel pledoaria sa:

„Prin arestarea mea mi s-au adus prejudicii fizice și morale extraordinare. Arestat și deținut alături de militari, borfași și certați cu justiția, astăzi sunt considerat ca reprezentant al fostului regim de dictatură și tras la răspundere alături de poate de cei ce cu adevărat sunt mării vinovați. Aceasta poate constitui o mândrie pentru cineva, dar când ai la spate 34 de ani de activitate, când în carieră ți-ai servit cinstit instituția căreia i-ai dedicat cei mai frumoși ani ai vieții, astăzi când ar fi trebuit să spun ca proorocul din Biblie și acum sloboade Doamne pe robul tău, astăzi sunt ținut sub stare de arest, iar numele meu este supus oprobriului public. Cer hotărât să se facă dreptate! Insist să se revină cât mai grabnic asupra detențiunii mele! Sunt general de divizie, crescut în cultul Onoarei și al Demnității și afirm aci că voi sta la dispoziția oricui și oricât pentru cercetări, dar să mi se redea libertatea”.

Dramatică a fost și soarta generalului Nicolae Dragomir. Arestat de către sovietici la 2 martie 1945, împreună cu generalul Gheorghe Avramescu, a scăpat cu viață din „bombardamentul aviației germane” din 3 martie 1945, fiind dus la Moscova, unde a fost condamnat la 10 ani de închisoare. Repatriat în 1955, avea să fie arestat din nou, de această dată de către autoritățile române, în 1957, și închis până în 1964.

AIUD

La Aiud au murit în chinuri groaznice mulți români, bătrâni, orbi, bolnavi de plămâni, anchilozăți, bătuți crunt, scuipați și batjocoriți, 21 de generali, lângă care precizăm telegrafic anul morții. Comandanți: Aurel Aldea – 1949, Constantin Anton – 1950, Constantin Antonie – 1952, Emanoil Barzotescu – 1951, Ion Carlaont – 1950, Dumitru Carlaont – 1952, Constantin Eftimiu – 1950, Nicolae Gheneraru – 1950, Iosif Iacobici – 1952, Gheorghe Koslinski – 1950, Nicolae Macici – 1950, Gheorghe Macici – 1952, Socrate Mardari – 1954, Gabriel Negrei – 1951 (avea 83 de

ani), Constantin Petrovicescu – 1949, Olimpia Stavrat – 1951, Gheorghe Stavrescu – 1951, Ion Sichițiu – 1952, Nicolae Stoenescu – 1951, Ion Topor – 1950, Alexandru Vatamanu – 1951.

SIGHET

La închisoarea de tristă amintire Sighet au trecut în lumea umbrelor masacrați în urma unor schingiurii prelungite 17 generali și un contraamiral: Henri Cihoski – 1950, Grigore Georgescu – 1952, Alexandru Glatz – 1953, Gheorghe Marinescu – 1952, Nicolae Marinescu – 1953, Nicolae Pais – 1952, Alexandru Popovici – 1953 (96 de ani), Epure Popovici – 1953, Cehan Racovita – 1954, Mihail Racovita – 1954, Radu Rosculeț – 1952, Nicolae Samsonovici – 1950, Nicolae Tătaranu – 1952, Alexandru Tătarascu – 1951, Gheorghe Vasiliu – 1954, Aurel Vlad, Anton Zwiedinek – 1953.

JILAVA

La Jilava au murit în chinuri cumplite sau au fost executați și îngropați în locuri neștiute un mareșal și 11

Gen. Gheorghe Avramescu

Gen. Constantin Voiculescu

Gen. Nicolae Dragomir

Gen. Aurel Aldea

generali: Ion Antonescu – 1946, Radu Baldescu – 1953, Sergiu Enulescu – 1949, Constantin Iordachescu – 1950, Gheorghe Iliescu – 1957, Ion Mihăilescu – 1949, Ion Negulescu – 1949, Radu Rosetti – 1949, Constantin Teodorescu – 1950, Dumitru Teodorescu – 1957, Constantin Piki Vasiliu – 1946, Mihail Voicu – 1958.

VĂCĂREȘTI

La închisoarea Văcărești, delirul masacrării s-a abătut asupra unui grup de nouă generali: Ioan Arbore – 1954,

În fața plutonului de execuție: Ion Antonescu, gen. Constantin Z. (Piki) Vasiliu, Gheorghe Alexianu și Mihai Antonescu

Divizia Tudor Vladimirescu intră în București

Nicolae Ciupercă – 1950, Constantin Constantin – 1948, Grigore Cornicioiu – 1952, Constantin Ilasievici – 1955, Radu Korne – 1949, Vasile Mainescu – 1953, Ioan Mihăilescu – 1957, Gheorghe Rozin – 1961.

CANAL

Lângă digurile lagărelor de exterminare de la Canalul Morții au avut parte de o moarte cumplită șase generali: Gheorghe Giosan – 1953, Ioan Ilcusu – 1953, Alexandru Nicolici – 1953, Emil Palangeanu – 1953, Nicolae Stoenescu – 1959, Constantin Voiculescu – 1953.

FĂGĂRAȘ

La închisoarea Făgăraș au fost masacrați cinci generali: Emanoil Leoveanu – 1959, Gheorghe Ștefan Liteanu – 1959, Gheorghe Lintes – 1955, Ion Popescu – 1954, Vasile Zorzor – 1952.

RÎMNICU SĂRAT

În beciurile fără ferestre de la Rîmnicu Sărat au murit orbi, înfomețați și bolnavi de tuberculoză trei generali: Gheorghe Dobre – 1959, Gheorghe Jienescu – 1953, Constantin Pantazi – 1958.

PITEȘTI

La închisoarea Pitești au fost exterminați doi generali: Mihail Kiriacescu – 1960, Constantin Trestioreanu – 1957.

Enumărăm o serie de temnițe în care au murit câte un singur general: Botoșani – Ion Petrovan (1963); Galați – Petre Vasilescu (1959); Gherla – Vasile Pascu (1960); Tg. Ocna – Constantin Tobescu (1951); Ocnele Mari – Arthur Popescu (1952); Dej – Traian Teodorescu (1951).

Deși s-au aflat în închisoare într-o situație dramatică, generalii români și-au păstrat demnitatea, așa cum procedaseră în toată cariera militară. Relevante sunt în acest sens declarațiile făcute de **generalul Aurel Aldea** în fața completului de judecată:

„N-am dorit și nu doresc decât o Românie liberă și independentă, sub un regim cu adevărat democratic, în care libertățile garantate de legi să poată fi exercitate nestânjenit. Urăsc dictatura ori de unde ar veni fie de sus în jos sau de jos în sus, fie ea individuală sau colectivă. De atâția ani Țara este frământată de curente și lupte politice, favorizate de dictaturi. În interesul existenței neamului nostru, starea aceasta trebuie să înceteze. Adevăratul popor este cuminte și cu un simț politic dezvoltat. Să fie lăsat în pace, ca să-și croiască singur soarta, fără lozinci și fără îndemnuri la ură și la lupte de clasă. Orice împiedicare a poporului de a-și exercita în toată libertatea voința, constituie un atentat la viața lui”.

Prin Memoriul din 12 iunie 1947, adresat inspectorului general al Direcției Generale a Penitenciarelor, tot generalul Aurel Aldea cerea: *„Să se ia măsuri, să se respecte gradul meu de general pe care îl dețin conform legii poziției ofițerilor art. 1 și care este în proprietatea mea până la moarte și nu mi se poate lua decât prin înalt Decret Regal. O simplă dispoziție a penitenciarului nu poate anula legile țării și cu atât mai mult nu poate da dreptul ca de pe umărul ofițerilor activi, care poartă uniforma Regelui, să se smulgă galoanele”*

„Mândria cavaleriei”, **RADU KORNE,** mort la Văcărești

Radu Korne, „mândria cavaleriei”, cum a fost supranumit, s-a născut pe 23 decembrie 1895 în București, într-o veche familie boierească. A absolvit Școala de Ofițeri de Cavalerie din Târgoviște, primind gradul de sublocotenent. A fost repartizat la Regimentul 9 Roșiori, apoi mutat la Regimentul 4 Roșiori Regina Maria, cu care a luat parte la primul război mondial.

În 1917 a fost promovat locotenent. S-a distins în timpul celei de-a doua bătălii de la Oituz, în timpul atacului de pe 31 iulie/13 august 1917 în atacul asupra Dealului Tarapan, comandând o secție de mitraliere în zona cotei 703. A fost practic îngropat de explozia unui proiectil de 150 mm. A rămas în linia întâi, fiind rănit opt zile mai târziu. Locotenentul Radu Korne a fost decorat ulterior cu Ordinul Mihai Viteazul, clasa a III-a, fiind printre puținii generali români din al doilea război mondial care au câștigat această distincție în prima linie în războiul precedent. A avansat treptat, iar în 1936 a îndeplinit funcția de șef de stat major al Diviziei 12, iar la sfârșitul anului 1938 și începutul anului 1939 a fost șef de stat major al Inspectoratului General al Cavaleriei. A fost apoi promovat colonel și numit comandant al Regimentului 8 Roșiori.

În Cel de-al doilea război mondial, se face din nou remarcat prin curajul său. Pe 29 iulie a fost constituit constituit Detașamentul Col. Radu Korne din Regimentul 6 Roșiori, 3 escadroane mecanizate și o secție de artilerie de munte. Acesta avea misiunea de a înainta rapid spre Mihailovka și Savran. La începutul lunii august a fost atins și Bugul, urmând înaintarea spre Nipru până la sfârșitul lunii. Pe Nipru, Corpul de Cavalerie, din care făcea parte și regimentul colonelului Korne, a respins mai multe încercări sovietice de a traversa râul, iar pe 19 septembrie a continuat înaintarea, până la nord de Marea de Azov. Acolo, de pe 25 septembrie, a înfruntat puternica ofensivă sovietică, purtată de Armatele 9 și 18. Brigada 5 Cavalerie a fost atacată de forțe mult superioare în zona Akimovka, Regimentul 6 Roșiori reușind să reziste pe poziții, cu toate că restul brigăzii fusese împins înapoi. Ofensiva a eșuat după câteva zile, iar contraatacul germano-roman a dus la încercuirea și distrugerea celor două armate. Pentru faptele sale din timpul bătăliei, colonelul Radu Korne a primit Ordinul Mihai Viteazul clasa a II-a. Pentru modul în care și-a comandat Divizia 8 Cavalerie în momentele grele din noiembrie-decembrie 1942, precum

și pentru acțiunile din primăvară și vara aceluiași an, Radu Korne a fost decorat cu Crucea de Cavaler a Crucii de Fier și promovat la gradul de general de brigadă. Din aprilie 1944 a fost numit la comanda celei mai puternice unități românești: Divizia 1 Blindată România Mare. Pe 15 iulie 1944 a fost trimis pe frontul din Moldova și pusă în rezerva Grupului de Armate Wöhler (Armata 4 română și Armata 6 germană). După declanșarea ofensivei sovietice pe 20 august 1944, Divizia 1 Blindată a intrat în lupta la sud de Bahlui, contraatacând tancurile sovietice ce spărseseră frontul romano-german. A fost pus la dispoziția Ministerului de Război pe 20 septembrie, iar pe 21 octombrie 1944 a fost arestat la cererea Comisiei sovietice pentru aplicarea armistițiului și închis la Comandamentul Militar al Capitalei. În februarie 1945 a fost eliberat, dar i s-a stabilit domiciliu obligatoriu.

Între 1945-46 a fost cercetat de Tribunalul Poporului, dar a fost găsit nevinovat. A fost arestat însă pe 24 martie 1948 pentru „uneltire contra siguranței statului”, fiind închis la Jilava. Pe 18 aprilie 1949, starea sănătății sale s-a agravat și a fost dus la Spitalul Central nr. 1 Văcărești, unde a decedat pe 28 aprilie.

HENRI CIHOSKI

Henri Cihoski - general, erou al primului război mondial, cavaler al Legiunii de Onoare, fost ministru de război în perioada interbelică, memorialist. S-a născut la Tecuci, în anul 1871, a urmat școala primară și gimnaziul (parțial) în orașul natal, studii liceale la Bârlad și București, iar în 1891 va absolvi „Școala pregătitoare de ofițeri de geniu”. În timpul primului război mondial, va deține funcția de șef de Stat Major al corpului VI Armată și va lupta pe Valea Oltului, Valea Topologului și Mărășești. Pentru meritele sale și spiritul de sacrificiu, a fost decorat cu Ordinul Național „Legiunea de Onoare”, Ordinul „Mihai Viteazul”, „Steaua României”, „Virtutea Militară”, Ordinul rusesc „Sf. Gheorghe”, Ordinul francez „Legiunea de Onoare”. În anul 1928, va prelua funcția de ministru de război. A murit în penitenciarul de la Sighet, la 17 mai 1950.

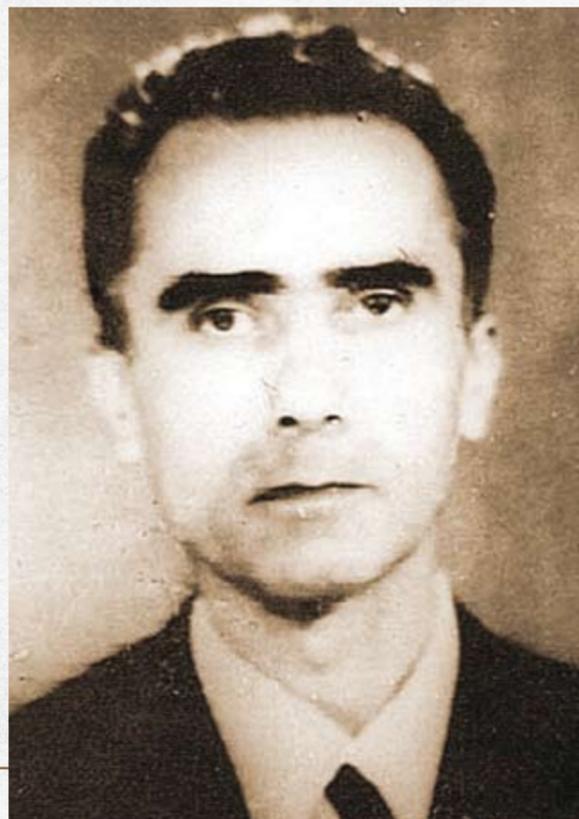

NICOLAE MACICI

Nicolae Macici s-a născut pe 7 noiembrie 1886 în Craiova. A urmat cariera armelor, fiind admis în Școala de Ofițeri de Infanterie în 1905 și absolvind în 1907, cu gradul de sublocotenent. În 1910 a devenit locotenent. Între 1913 -15 a urmat cursurile Școlii Superioare de Război, fiind apoi promovat la gradul de capitan. S-a distins în timpul primului război mondial comandând o companie de mitraliere din Regimentul 41 Infanterie în luptele din pasul Merișor și de la Vulcan în luna septembrie 1916. Pentru aceste fapte de arme a primit Ordinul Mihai Viteazul clasa a III-a. În 1917 a fost din nou promovat, iar în 1920 era deja locotenent colonel, apoi colonel în 1927. A devenit general de brigadă în 1935 și general de divizie în 1939. După 23 august 1944, generalul Macici se afla într-o situație foarte dificilă. Trupele sale, în principal de linia a doua, s-au găsit deodată în linia întâi pe frontul contra Axei în Crișana și Banat. Deși supusă unor atacuri hotărâte, Armata 1-a a reușit să mențină trecătorile Carpaților până la sosirea întăririlor române și sovietice. A declanșat ofensiva în Slovacia în Munții Javorina, dar pe care nu a apucat să o ducă la sfârșit, pentru că pe 12 februarie 1945 a fost demis și apoi arestat. Inițial, Comisia Aliată de Control (aflată sub control sovietic) ceruse arestarea lui încă de pe 20 octombrie 1944, dar la intervenția generalului Mihail Racoviță, Ministrul de Război, cererea a fost retrasă. Între 14 și 22 mai a avut loc procesul său și a altor 37 de persoane acuzate de crime de război, „Tribunalul Poporului” condamnându-l la moarte. Pedepsa a fost transformată apoi în închisoare pe viață. A fost închis la Jilava, Dumbrăveni și Aiud, unde a și decedat pe 15 iunie 1950.

AUREL STATE

- omul care a scris o pagină glorioasă în istoria poporului român

Puşcăria Aiudului îi cunoştea pe Nae Cojocaru şi pe Aurel State ca pe doi inşi pe care nici Nordul Siberiei lui Stalin, nici torturile anchetatorilor români după aducerea în ţară, nici argumentele „ştiinţifice” ale lui Maromet, Goiciu sau Gheorghiu - directori notorii de puşcărie - nu-i putuseră convinge să-şi facă autoanalize critice, reeducări, cereri de clemenţă, sau să regrete că fuseseră, sau mai erau încă, legionari.

Crainic îi ştia şi el, căci, în Aiud, cine nu auzise de ei? Doar nea Petrică Ţuţea era dintr-un sat aproape lipit cu al lui Aurel State, aşa că cine-l cunoştea pe Ţuţea, îl cunoştea şi pe State. Iar cine-l cunoştea pe State, îl cunoştea şi pe Nicolae Cojocaru, cu toate că acesta era dobrogean.

Epopeea lor siberiană îi înfăţişase ca pe doi siamezi, iar NKVD, neştiind cum să scape de ei, deşi-i condamnase la moarte albă, în temniţele Nordului de gheaţă, unde intemperiiile nu reuşiseră să-i răpună, îi livrase Securităţii româneşti. Învinuirea: crimă de război, pentru care urmau să plătească în ţară.

Şi-au plătit-o cu vârf şi îndesat. Într-un mod de legendă, în care, pentru amândoi, miracolul se împletise de multe ori cu norocul. (...)

[La Aiud, Nae Cojocaru] fu pus sau sfătuit de prieteni „înţelegători” să-şi facă autoanaliza.

- Ce să-mi fac? se miră el, atunci când unul se dăduse mai aproape de el ca să-l convingă. Autoanaliza? Ce-o mai fi şi aia?

- Ai să vezi tu, Nae! îi strigă Aurel State, strecurat printre cei care se adunaseră să-l vadă şi să-l audă.

Şi ochii lui se-nfipseră în cei ai lui Nae ca două fulgere, aşa că Nae se întrebă ce voia, oare, să-i comunice tovarăşul de „baladă siberiană” cu care nu se mai văzuse de când fusese aduşi din prizonieratul rusesc.

Dar ce voia să-i spună State nu mai apucă să audă, căci grupul adunat în jurul lor fu spulberat de gardieni şi fiecare fu dus spre „locul” dinainte stabilit. Nae Cojocaru la celular şi Aurel State la Zarcă, la recalcitraţi, la fanatici, la „neînţelegători”.

Privilegiile unor deplasări în închisoare, ca pentru Ţuţea, Pandrea, Crainic, Gyr şi încă unele „mărimi” nu le aveau şi muritorii de rând.

Dar pe Aurel State nu-l priveau privilegiile altora. Îl obseda doar Nae Cojocaru.

Ce se va alege de el văzând ce i se „oferă” şi prin ce trebuie să mai treacă? Va rezista oare noilor tentaţii ale Aiudului? Cântecelor de sirenă ale celor de mai sus

decât Crăciun, sau va cădea înfrânt, la limita puterilor sale atât de încercate?

Ştia doar prea bine că omul este o cantitate finită de posibilităţi. Lunga-i experienţă de front şi de prizonierat îl învăţase multe...

Plecuse pe frontul de Răsărit ca voluntar, la vârsta de 20 de ani, cu gradul de sublocotenent de infanterie. Îşi amintea, răscolindu-şi trecutul, că un colonel profesor la şcoala militară le spusese odată infanteriştilor: „Voi, dragii mei, voi, infanterişti, aveţi onoarea să priviţi, primii, duşmanul în ochi!”

Cumplită onoare! Avusese parte de ea de atâtea ori, ca şi de ochii atâtor duşmani - ruşi, uzbeki, mongoli, ucraineni, başkiri, ciucci... Ba chiar şi de evreii unui politruc, la asediul Sevastopolului. Şi ce reacţii diferite, la fiecare! Tăcere la unii, tristeţi la alţii, disperare la mulţi, încercări de sinucidere, şi multe blesteme la adresa politrucilor care-i împingeau de la spate, aruncându-i în luptă.

Foarte puţini avuseseră curajul să înfrunte umilinţa prizonieratului cu demnitate şi semnare. Stări pe care le trăise şi le încercase şi el de atâtea ori. (...) Şi pe el favoarea sau norocul îl condusese pe drumul prizonieratului.

Spre nordul îngheţat al Vorkutei (din

fericire mai apropiat decât Kolîma), apoi spre arşiţa de foc a deşertului Karaganda, în care erau altfel de lagăre. Îngheţ în cele din Nord, cu istoveală în minele de turbă, iar în cele din Karaganda cu sete, foame, sudoare şi disperare.

Pe toate le încercase şi din toate gustase, dar nu după pofa inimii lui, ci după cea a învingătorilor...

Câte anchete, în acele spaţii nesfârşite, câte greve ale foamei şi câtă luptă cu aparatul represiv care-i stigmatizase drept „criminali de război”.

Pentru ca, în final, livraţi patriei mame (după cinci spre zece ani de prizonierat), să-nceapă calvarul Gherlei, al Jilavei şi al Aiudului, cu tot suplimentul de tortură al anchetelor autohtone.

De departe cel mai greu, pentru că, voind să-i pună capăt, într-o zi, sărise-n gol de pe acoperişul Uranusului (planeta penitenciară de pe strada bucureşteană cu acelaşi nume), pe caldarâmul de beton al curţii interioare.

Peste o sută de fracturi de oase, în tot corpul. Luni de comă până la un nou proces, cu pedeapsă de ispăşire. Nu scăpase de nimic şi trecuse prin toate cu capul sus. Nu coborâse nici o clipă ştacheta de „cavaler fără frică”: nici în Nordul Siberiei, nici în deşertul Karagandei şi nici atunci când, sprijinit în două cărje mizerabile, se târa prin

curţile Aiudului, de la Zarcă unde era izolat, până la şedinţele deschise ale celor ce înţeleseseră să-şi facă autoanaliza. Exemple de supunere şi de capitulare care nu-l puteau strămuta dintr-ale sale. Îşi dăduse sângele pentru Patrie şi nu mai avea nici un rost să verse şi cerneală pentru ea.

Rezistase la atâtea, pe meridiane îndepărtate, doar nu era să capituleze la Aiud! Să le dea dreptate celor care n-o aveau? În nici un caz! Curtea supremă pentru el era Judecata din Urmă: Judecata Absolută din care, după saltul în gol, zărise ceva: un fel de consiliu la care fusese dus, străbătând o ceaţă de Geneză, de către o fiinţă nevăzută, până în faţa unor bătrâni cu incerte bărbi albe. Un singur glas auzise: „Pe acesta, duceţi-l jos, nu i-a sosit vremea!” Nu putea uita această hotărâre şi mult îi dăduse de gândit.

Dar numai lui, nu şi lui Nae Cojocaru, la care ţinea atât de mult şi pentru care se şi frământa. Putea-va trece cu bine ispita? Îl mai ţineau oare puterile atât de slăbite de ultima încercare de la Gherla? Şi cum să-l ajute, în cazul în care...?

Administraţia nu-i lăsa împreună şi se temea. Se temea, pentru că, în singurătate, chiar şi eroul poate cădea. Doar sfinţii nu, dar... Nae nu intra în categoria lor. Din omul viu, ar fi fost o greşeală să-şi facă

idol. Nici din sine nu-şi făcuse, necum din cine l-ar putea dezamăgi. De aceea se temea...

Şi se temu până ce, într-o bună zi, se pomeni cu Nae în celulă. Îl trimisese administraţia ca să-l convingă pe el, Aurel State, să cedeze, să înţeleagă şi să-şi recunoască greşeala de a fi fost legionar şi luptător pentru Hristos.

De cum îl văzu în celula lui, Aurel îi înţelese rostul vizitei. Nu spuse nimic şi aşteptă să deschidă Nae gura.

Doar că Nae, în loc să vorbească, sări la el plângând şi-l îmbrăţişă. Iar Aurel, proptindu-se în cele două cărje ce-l susţineau, îi întinse obrazul. Prea-i era drag şi prea multe înfruntaseră împreună!

- *Iartă-mă!* spuse Nae. *N-am venit să te conving, ci doar să te îmbrăţişez şi să recunosc că m-ai depăşit. Vorkuta şi Karaganda, lagărele tale, au fost mai cumplite decât Kolîma mea...*

Când Simion Ghinea îi aduse la cunoştinţă lui Petre Ţuţea ce se întâmplase la întâlnirea dintre Nae Cojocaru şi Aurel State, bătrânul exclamă: „Aştia doi, da! Au scris o pagină glorioasă în Istoria poporului român!”

(Marcel Petrişor - *Trecute vieţi de domni, de robi şi de tovarăşi*, Editura Vremea, Bucureşti, 2008, pp. 157-164)

Controversata moarte a generalului de armată **GHEORGHE AVRAMESCU** (3 martie 1945)

Anterior numirii lui Petru Groza în funcția de prim-ministru la 6 martie 1945, în presa vremii au fost numele mai multor potențiali ministeriabili. Printre aceștia se numără Savel Rădulescu, Barbu Știrbey și generalul de armată Gheorghe Avramescu. Nominalizarea ultimului apare în presa vremii și în documentele create de Siguranță. Biografia generalului Gheorghe Avramescu a reprezentat un interes pentru istorici, ei analizând în studiile lor posibilitatea ca Avramescu să înfăptuiască un „23 august pe invers”.

Această posibilitate, cea a „trădării” lui Avramescu, se întâlnește și în documentele epocii. Într-unul dintre ele se arată că „Generalul Avramescu avea misiunea ca în cazul contraofensivei germane să rupă frontul Armatei Roșii și să treacă cu trupele sale de partea nemților”, o informație care ridică câteva semne de întrebări. Este puțin credibil ca ofițerii și soldații din subordinea lui să-l fi urmat dacă generalul chiar ar fi intenționat să treacă de partea guvernului de la Viena. Aceste suspiciuni au fost întărite de trecerea la germani a ginerelui lui Avramescu, Ilie Vlad Sturdza, cunoscut membru al mișcării legionare, prin sectorul de front comandant de Gheorghe Avramescu.

Generalul de armată Gheorghe Avramescu s-a născut la 26 ianuarie 1884 în Botoșani. După terminarea studiilor liceale, el a fost admis la Școala militară de ofițeri de infanterie și cavalerie din București. La absolvirea ei, în 1906, s-a înscris la Școala superioară de război, pe care a absolvit-o în două etape, 1913-1914 și 1919-1920, întreruperea studiilor militare fiind o consecință a primului război mondial.

În anii următori, cariera lui Gheorghe Avramescu a cunoscut o ascensiune graduală. În anii celui de al doilea război mondial, Avramescu a îndeplinit funcțiile de șef al Corpului de vânători de munte, pe frontul

de est, și de comandat al Armatei a IV-a, pe frontul de vest.

Informațiile despre un posibil rol central ce avea să-l joace Avramescu, după terminarea războiului, sunt anterioare anului 1945. Ele se regăsesc în dosarul de urmărire informativă deschis pe numele generalului în anul 1943, în dosare create de Siguranță și în presa vremii. Motivul supravegherii generalul pare a fi atitudinea „suspectă” a acestuia, mărturii colectate din rândul soldaților și ofițerilor întorși de pe front. Aceștia relatau că generalul îi protejează pe bolșevici și face „chiar propagandă că noi nu voim să luptăm contra lor”, așa cum reiese din nota informativă din 23 septembrie 1943, dar și faptul că „bolșevicii au aruncat manifeste prin care au mulțumit Dl. G-ral Avramescu pentru purtarea față de populația rusească”. În adnotarea realizată pe această notă se cerea verificarea acestor zvonuri și informații. Suspiciunea față de general a fost întărită și de mulțumirile aduse acestuia de secția română a postului Radio Moscova „pentru felul cum a tratat populația sovietică”, mulțumiri care au „provocat vii comentarii în cercurile democratice”, după cum rezultă dintr-o altă notă (28 septembrie 1943). Această notă redă și opinia lui Iuliu Maniu despre Avramescu, și anume că „gen. Avramescu se desenează cel puțin ca omul tratativilor cu rușii”.

În dosar mai există o notă din care reiese că generalul a avut în noiembrie 1943 o întâlnire la Sibiu cu „Petru Groza”, la care, alături de doi, au mai participat „avocatul Negrea și un comerciant cu numele de Miron”, fără a se arata în notă discuțiile dintre aceștia. Probabil Petru Groza este viitorul prim-ministru procomunist Petru Groza.

Un alt document prezintă declarațiile fostului deputat liberal, Petre Ghiață, declarații făcute în cercul lui de prieteni, și anume că după război „nu va mai putea fi folosit la

guvernare nici partidul liberal, nici partidul național țărănesc – cu atât mai puțin mișcarea legionară ori mișcarea cuzistă, care nu mai sunt în stare să aducă ceva nou ori să rezolve problemele vitale ale țării”. Apropiatăii lui Petre Gheață erau de părere, „probabil cu asentimentul său”, după cum se arată în notă, că după încheierea păcii va fi nevoie „de organizarea tuturor luptătorilor, cari să formeze o mare mișcare și care să fie condusă de un general viteaz, cum ar fi de exemplu generalul Avramescu”.

Alte documente din dosarul informativ redau „zvonurile” lansate de „cercurile politice interesante” și anume că în fruntea ministerului de război urma să fie numit Avramescu.

Documentele existente în dosar indică și „satisfacția” produsă în cercurile politice și cele militare de înaintarea lui Avramescu la gradul de general de armată. În acestea se insistă asupra simpatiei de care se bucura Avramescu în rândurile aliaților: „Aceste cercuri [politice și militare] spun, că Dl. General de Armată Gb. Avramescu, se bucură nu numai în țară de simpatie și încredere, și chiar în țările aliate și se crede că Domnia Sa, va avea de jucat roluri importante în actuala situație a țării noastre”.

O notă din 24 februarie 1945, dată la care a avut loc o manifestație în București, soldată cu victime în rândurile celor două tabere, îl indică drept succesor al lui Rădescu - despre care se spunea că ar fi demisionat - pe generalul Avramescu. În notă se insistă asupra simpatiei totale de care se bucura generalul, atât din partea cerurilor politice de stânga, cât și a celor de dreapta: „În cercurile politice din Capitală circulă versiunea că Generalul Avramescu va forma Noul Guvern. Se spune că în acest sens, Generalul Avramescu a fost chemat de pe front, sosind ieri în Capitală și descinzând la Hotel Palace”.

www.iccr.ro. **Surse:** ACNSAS, fond Documentar, dos. 8865, vol. 1 / ACNSAS, fond Documentar, dosar 15110. / ACNSAS, fond Informativ, dosar I 210768 / ACNSAS, fond Informativ, dos. 211951 / **Alexandru Duțu**, Florica Dobre, *Drama generalilor români*, Editura Enciclopedică, București, 1997 / **Paltin Sturdza**, *Conspiratori legionari și agenți sovietici împotriva generalului Avramescu*, *Dosarele Istoriei*, anul VIII, nr. 3 (79)/2003.

După această scurtă și succintă prezentare a informațiilor despre posibilitatea ca Avramescu să fie numit prim-ministru sau să joace un rol central în viața politică românească postbelică, putem trage câteva concluzii și anume: informațiile care îl indicau ca pe un posibil prim-ministru sau ministru al Războiului se bazau în primul rând pe simpatia (reală sau presupusă) de care se bucura Avramescu din partea sovieticilor și a aprecierilor făcute de aceștia despre persoana generalului. La acestea au contribuit și termenii elogioși în care s-a vorbit despre general la Radio Moscova în timpul războiului, iar modul de conducere al armatei a IV-a pe frontul de vest a fost lăudat de generalii sovietici.

Elogiile au fost preluate și de presa vremii, ceea ce a întreținut ideea că Avramescu, bucurându-se de încrederea rușilor, reprezenta o soluție pentru ieșirea din criza guvernamentală și incertitudinea politică caracteristică acelor ani. Din documentele existente reiese că această soluție, cea cu Avramescu prim-ministru, era acceptată atât de cercurile politice ale partidelor istorice cât și cele de stânga.

Toate aceste informații care îl indicau pe Avramescu ca un posibil prim-ministru au avut rezonanță în cercurile militare, acolo unde generalul se bucura de o reală simpatie, zvonurile fiind răspândite de aceste grupuri în unele din ziarele epocii (*Fapta*, *Semnalul*, *Ardealul*, *Dreptatea*). Astfel, semnalul din 13 ianuarie 1945 prezintă inclusiv mulțumirile lui Malinovski către Avramescu, „pentru felul conștiincios în care trupele române au executat ordinele operative, umăr la umăr cu Armata Roșie”.

Dosarul de urmărire informativă a lui Gheorghe Avramescu mai conține caracterizări și aprecieri despre general, dintre care unele tendențioase. Explicația pentru caracterizările și aprecierile tendențioase pot fi explicate de momentul la care au fost redactate. Ele sunt ulterioare morții în condiții suspecte a generalului

Într-o notă din august 1945, generalul Avramescu este caracterizat ca o „persoană cu o inteligență obișnuită și foarte bun cu subalternii, chiar tolerant peste măsură și în acest fel devine nedrept cu ei, pentru că în cele din urmă îi apreciază pe toți la fel”.

Generalul mai este descris ca o persoană ce se lăsa influențată de lingușitori și care îi acoperea pe cei abuzivi. Cauționarea comportamentelor celor abuzivi este explicată în document prin faptul că generalul era el însuși o persoană abuzivă. Documentul insistă

și asupra refuzului lui Avramescu de a adera la o formațiune politică. El este prezentat ca un ins fără „părerii precise politice”, dar care avea totuși înclinații legionare. Este posibil ca această apreciere să fie o consecință a orientării politice a ginerelui său, Ilie Vlad Sturdza, membru al mișcării legionare. Generalul mai este descris și ca o persoană care cultiva în Crimeea „societatea rușilor, în special pe cea a femeilor”. Documentul se încheie cu următoarea caracterizare a generalului Avramescu: „Era pentru mulți un comandant compromis ca cinste, personalitate și valoare. Lingușitor față de cei mari și lipsit de demnitate față de cei mici, care îl cunoșteau bine. Actualmente este arestat fără a se ști unde”.

Aceste aprecieri despre generalul Avramescu sunt aproape sigur o creație a celui care a întocmit documentul citat. Ele sunt redactate după moartea generalului, când acesta era deja o persoană compromisă. Ele sunt însă conforme cu noua viziune despre biografia celui care a fost generalul de armată Gheorghe Avramescu.

O caracterizare mai aproape de realitate este cea a lui Nicolae Dragomir din anul 1963, dată la care fostul subordonat al lui Avramescu era încarcerat în penitenciarul Văcărești. Despre generalul Avramescu se menționează că „mergea adesea cu mine în front. [...] Era încă voinic, ducea la greu, nu era temător, avea ochiul câmpului, știa cum să se poarte cu comandanții și cu ostașii și să le câștige inima”.

Veștile despre arestarea lui Avramescu de către sovietici au ajuns în București în cursul lunii martie. Într-una dintre notele existente în dosarul de urmărire informativă este indicat și un prezumtiv motiv al arestării generalului de armată Gheorghe Avramescu:

„Generalul Avramescu a comandat 14 divizii românești în munții Tatra și i s-a dat un sector extrem de periculos, din care cauză trupele românești au fost decimate. Comandantul sovietic a mai cerut încă 18 divizii românești, comanda urmând să fie luată tot de generalul Avramescu. Acesta a refuzat comanda spunând că «s-a săturat să mai verse sînge românesc». Se precizează că generalul Avramescu a fost ridicat noaptea, cu întreaga familie, și nu se știe unde se găsește. Făcându-se intervenții la Comandamentul Sovietic, acesta ar fi răspuns că nu se știe unde se află generalul Avramescu”.

Se poate deduce din pasajul mai sus citat că motivul arestării l-a reprezentat refuzul lui Avramescu de a angaja în luptă diviziile

românești cerute de comandamentul sovietic, într-un sector considerat periculos. Documentul indică și faptul că acesta a fost ridicat noaptea de 2 martie 1945, împreună cu întreaga familie.

În același timp cu generalul au fost ridicați de către sovietici și membrii de familie care îl însoțeau, soția Adela, cele două fiice ale generalului și nepotul său în vârstă de câteva luni. Dintre acestea, o fiică se va reîntoarce în țară, iar cealaltă, Felicia, se va sinucide într-o unitate de anchetă a SMERS (șpionajul sovietic) din Ungaria. Pe lângă membrii familiei, au mai fost arestați generalul Nicolae Dragomir, ordonanțele generalului, medicul său și întreg personalul militar care l-a însoțit pe Avramescu pe frontul de vest.

Informații despre arestarea generalului Avramescu se mai găsesc și în dosarul lui Nicolae Dragomir, arestat odată cu acesta și care a executat o detenție de 10 ani în gulagul sovietic pentru „omisiune de denunț în cazul generalului Avramescu”. La reîntoarcerea în România, a mai petrecut alți 9 în închisorile românești.

Arestarea lui Avramescu a fost receptată de Iuliu Maniu ca un „fapt senzațional”. Motivul care reiese din nota reproducă într-un alt dosar este ajutorul pe care generalul i l-a acordat lui Ion Sân Giorgiu pentru trecerea de partea germanilor. Într-o altă notă, se arată că motivul arestării l-ar fi reprezentat facilitarea trecerii „peste linia frontului a numeroși ofițeri români considerați «criminali de război»”.

Episodul morții generalului Avramescu este redat de generalul Dragomir, arestat la aceeași dată, escortați de sovietici în două mașini diferite. În prima se afla Avramescu, care a fost recunoscut de Dragomir după „basca de vânători de munte” și despre care Dragomir spune în aceeași declarație: „era desigur generalul Avramescu”. Acesta descrie și moartea generalului de armată Gheorghe Avramescu:

„La orizont, spre front, se vedeau săgețile de lumină ale proiectoarelor care urmăreau avioanele în acțiune. La un moment dat, mașina din față a fost bătută cu gloanțe trasoare roșii, care au trecut apoi pe lângă mașina în care mă aflam. Mașinile au stopat și la cea din față, am zărit prin întuneric siluetele celor care săreau jos, peste șanțul șoselei”.

Din Ungaria, Dragomir a fost dus în arestul KGB de la Lubianka. În Uniunea Sovietică, Dragomir a executat o pedeapsă de 8 ani de muncă silnică în stepa sud-siberiană și 3 ani de deportare în aceeași regiune.

Generalul **LEONARD MOCIULSKI**, comandant al Grupului 5 Vânători de Munte din Sighetul Marmației

Fiu al Moldovei încărcate de istorie, Leonard Mociulschi s-a născut la data de 27 martie 1889, în localitatea Siminicea, Plasa Burdujeni, județul Suceava, în familia harnicilor agricultori Gheorghe și Elena Mociulschi. Părinții, învățătorii și profesorii săi l-au ajutat să absolvească cu rezultate bune cursurile școlii primare și ale liceului în orașul, cetate de scaun, Suceava.

De mic copil a cunoscut momente din zbuciumata istorie a meleagurilor natale, a Moldovei și a României, care și-au pus amprenta asupra formării sale în spiritul dragostei pentru patrie. După absolvirea liceului, la îndemnul dirigintelui și al profesorului de istorie a îmbrățișat cariera militară. În anul 1909 a reușit printre primii candidați la examenele de admitere în Școala Militară Ofițeri de Infanterie, pe care a absolvit-o cu rezultate bune, la data de 1 iulie 1911, fiind avansat la gradul de sublocotenent și numit în funcția de comandant de pluton în Regimentul de Infanterie „Dragoș” nr. 29, din orașul Fălticeni.

Pentru perseverența și dăruirea în muncă Leonard Mociulschi a fost avansat la gradul de locotenent, la data de 1 august 1915. Mobilizat la data de 15 august 1916, locotenentul Leonard Mociulschi a participat la războiul pentru întregirea statului românesc, comandând, succesiv, o companie și un batalion. A fost avansat, înainte de termen, la gradul de căpitan, la 1 aprilie 1917, afirmându-se în luptele din Transilvania și de la Oituz, în campania din toamna anului 1916 și în vara anului 1917.

După demobilizarea armatei, căpitanul Leonard Mociulschi a fost mutat, la data de 21 mai 1918, la Regimentul 35 Infanterie Constanța. Remobilizarea armatei la data de 28 octombrie 1918 îl găsește pe

căpitanul Leonard Mociulschi în funcția de comandant de companie pușcași, în aceeași unitate. La data de 1 martie 1920 ofițerul a revenit în Regimentul 29 Infanterie din Fălticeni, fiind avansat la gradul de maior, la 1 aprilie 1920, și numit comandant de Batalion Instruc. Asemenea unor confrăți de generație, la 13 decembrie 1921 maiorul Leonard Mociulschi a solicitat mutarea în arma vânătorilor de munte, fiind numit comandant secund în Batalionul 6 Vânători de Munte și, de la data de 1 noiembrie 1924, într-o funcție similară în Batalionul 12 Vânători de Munte. La data de 1 aprilie 1932, Leonard Mociulschi a fost avansat la gradul de locotenent-colonel și numit comandant secund în Batalionul 8 Vânători de Munte, din Bistrița-Năsăud.

După un an și șase luni, la 1 octombrie 1933, Leonard Mociulschi, apreciat pentru eforturile depuse în instruirea efectivelor, a fost numit comandant al Batalionului 9 Vânători de Munte din orașul Sighetu Marmației, județul Maramureș. Rezultatele frumoase pe care le-a obținut în instruirea pentru luptă a vânătorilor de munte i-au adus lui Leonard Mociulschi o frumoasă recompensă: avansarea la gradul de colonel (1 aprilie 1937) și numirea la comanda Grupului 5 Vânători de Munte din Sighetul Marmației (1 noiembrie 1937), având în subordine Batalioanele 9 și 10 Vânători de Munte și Divizionul 5 Vânători de Munte.

Până în august 1940, colonelul Mociulschi s-a ocupat de instruirea efectivelor pentru apărarea graniței de nord împotriva unei invazii străine. La 7 august 1940 colonelul Mociulschi a fost numit la comanda Grupului 4 Vânători de Munte din Bistrița-Năsăud. Atrăit, cu multă durere sufletească, tristele zile ale răpirii părții de nord a Transilvaniei prin Dictatul de la Viena (30 august 1940), eveniment care l-a îndârjit în activitatea de instruire a personalului din subordine. Rezultatele pozitive în muncă i-au adus colonelului Leonard Mociulschi o binemeritată promovare în funcția de comandant secund al Brigăzii 1 Mixte Munte Brașov (10 februarie 1941), al cărei comandant era generalul Mihail Lascăr. Împreună au întreprins măsuri pentru instruirea pentru luptă a unităților din subordine: Grupurile 1 și 2 Vânători de Munte, Grupul 1 Artilerie Munte, cu Divizioanele 1 Obuziere Munte și 2 Tunuri Munte, și Batalionul 2 Pionieri Munte. În preajma intrării României în război, efectivul brigăzii s-a ridicat la 11.628 de militari, pregătiți în aplicații și exerciții metodice efectuate pe crestele Munților Bucegi. Vânătorii de munte din Brigada 1 Mixtă Munte au trecut la ofensivă, în zorii zilei de 3 iulie 1941, eliberând, în aceeași zi, orașul Ștorojine și, la 5 iulie, orașul Cernăuți (capitala Bucovinei), după care a trecut Prutul, respingând inamicul spre Nistru, râu pe care l-au forțat, în ziua de 17 iulie, în zona localităților Voloscova -

Korzlov. Brigăzile de vânători de munte au fost dirijate către Bug și Nipru. Brigada 1 Mixtă Munte a desfășurat lupte crâncene între Nistru și Bug, reușind să traverseze Bugul la 20 august.

După trecerea Niprului, în septembrie, cu mari pierderi în oameni și tehnică de luptă, colonelul Leonard Mociulschi, din ordinul comandantului Brigăzii 1 Mixtă Munte, a editat Ordinul de zi din 11 octombrie 1941: „Ostași ai Brigăzii 1 Mixtă Munte! După trecerea Niprului ați înlocuit trupele Diviziei 1 Munte germană pe poziția din fața satului Timoševka, îndurând cele mai înverșunate atacuri date de sovietici, pe care le-ați zdrobit prin bravura și eroismul vostru legendar. Sub focul ucigător al aviației inamice, atacați neconștient de forțe superioare și de care de luptă, ați rezistat cu îndârjire sub bombardamentul violent al artileriei sovietice. Atacurile repetate ale inamicului din zilele de 25-28 septembrie 1941 au fost oprite cu vigoarea și sângele vostru... În fața mormintelor proaspăt deschise, în care zac bravii ostași din Brigada 1 Mixtă Munte, căzuți în lupta eroică și dărză susținută timp de 11 zile și nopți contra celor mai vijelioase atacuri moscovite, mă înclin cu smerenie...”. Colonelul Mociulschi, ajutat de șeful Biroului Operații al brigăzii a condus trecerea subunităților pe malul estic al Niprului, pe podul de la Berislav, și angajarea lor, la 25 septembrie, la acțiunile de apărare, în flancul drept al Corpului de Munte (localitățile Malaia, Belozërka, Timoševka), la nord-vest de Marea de Azov. Colonelul Mociulschi a introdus Grupul 1 Vânători de Munte pe frontul de la Sevastopol, luptând alături de Divizia 72 Infanterie germană până la 20 decembrie, reușind să cucerească Dealul Carela de la periferia Sevastopolului. Avansat general de brigadă, la data de 24 ianuarie 1942, Leonard Mociulschi a fost comandant secund al Diviziei 1 Munte și după plecarea în altă funcție a generalului Mihail Lascăr. La 10 martie 1942 generalul Mociulschi a fost numit comandant secund la Brigada 3 Mixtă Munte (la 15 martie 1942 brigăzile de munte și cavalerie s-au transformat în divizii) și apoi, la 25 aprilie 1942, comandant secund la Divizia 4 Munte, comandată de generalul de divizie Gheorghe Manoliu, divizie care se afla în apărarea litoralului Mării Negre, între localitățile Sudak și Alușta. Ajutat de ofițerii din statul major, generalul Leonard Mociulski a îmbunătățit sistemul de apărare și minare a direcțiilor probabile de debarcare a inamicului. În luna iunie 1942, Divizia 4 Munte a fost

introdusă pe frontul de la Sevastopol, remarcându-se în luptele de la Wald Kruze, Wald Nohe și Kegel. În septembrie 1942 generalul Mociulski a organizat apărarea litoralului Mării Negre, între Feodosia și Kerci, cu efectivele diviziei.

Experiența acumulată în conducerea trupelor de vânători de munte și capacitatea sa organizatorică i-au îndreptățit pe șefii direcții să-l promoveze pe generalul Leonard Mociulschi la comanda Diviziei 3 Munte, la 6 octombrie 1942, după numirea generalului Radu Korne în funcția de comandant al Diviziei 8 Cavalerie. Divizia 3 Munte se găsea în Kuban, în apropiere de KrasnodarAbinskaia, având în componere Grupurile 3 și 6 Vânători de Munte, cu Batalioanele 5, 6, 11, 12, 21 și 22 Vânători de Munte, precum și Grupul 23 Artilerie Munte, cu Divizioanele 1 Tunuri Munte și 3 Obuziere Munte. Divizia a primit misiunea să interzică pătrunderea. În perioada septembrie 1942 - februarie 1943 militarii diviziei au primit 7 ordine „Mihai Viteazul” și 384 ordine „Crucea de Fier” germană, clasa a II-a. Divizia a pierdut în acea perioadă 4.506 bravi militari. De la data de 16 iulie 1943 Divizia 3 Munte a fost trecută în Crimeea, ocupând dispozitiv de luptă pe coasta de nord a Peninsulei Kerci. După retragerea de la Kerci, Divizia 3 Munte a luptat, de la 15 aprilie 1944, pentru apărarea Sevastopolului, luând în subordine, de la 25 aprilie, și resturile Diviziei 19 Infanterie. La 10 mai efectivele rămase în viață au fost evacuate în țară, stabilindu-se în garnizoanele de pace. Avansat la gradul de general de divizie Leonard Mociulschi a condus, după 23 august 1944, efectivele Diviziei 3 Munte (subordonate Corpului 7 Armată, comandat de generalul Nicolae Șova) la apărarea văilor Crișului Negru, repliindu-se, la 13 septembrie, la circa 15 km sud-est de Beiuș, pe care l-a pierdut la 17 septembrie.

La 22 septembrie, prin lupte avântate, marea unitate a eliberat Beiușul și a continuat înaintarea spre Oradea, pe direcția Uileacul de Beiuș - Mocraș - Tinca - Cheresig, ajungând la 27 septembrie pe aliniamentul Iclod - Sântandrei - Traian - Toboliu - Roit, unde a trecut în defensivă. La 2 octombrie efectivele diviziei au ajuns pe aliniamentul Cefa - Berechiu. La 11 octombrie Divizia 3 Munte a început luptele pentru eliberarea orașului Oradea, acționând între calea ferată și Crișul Repede.

La 13 octombrie a depășit frontiera româno-maghiară, contribuind la eliberarea

Ungariei, fiind oprită, la 16 octombrie, de o puternică rezistență inamică la Koyar, pe care l-a eliberat, prin mari sacrificii, în noaptea de 16/17 octombrie. În seara zilei de 19 octombrie 1944 a intrat în Debrețin, împreună cu Diviziile „Tudor Vladimirescu” și 337 Infanterie sovietică.

La 8 aprilie 1945 generalul Mociulski a fost chemat în țară, lăsând comanda Diviziei 3 Munte generalului Pompeius Demetrescu, care comandase Divizia 2 Infanterie. Generalul de corp de armată Ion Boiteanu, comandantul Corpului 4 Armată, sub ordinele căruia a acționat Divizia 3 Munte în nord-vestul Ungariei și pe teritoriul Cehoslovaciei, l-a notat pe generalul Leonard Mociulski, în primăvara anului 1945: „Comandant de război prin excelență, care și-a condus cu competență marea unitate în toate operațiile din munții Ungariei și din munții Slovaciei”. Sosit în țară, generalul de divizie Mociulski a fost numit, la 8 aprilie 1945, la comanda Corpului de Munte, funcție îndeplinită până la 12 mai 1945. Apoi a îndeplinit alte funcții în Marele Stat Major, până la 9 mai 1946, când a fost trecut în rezervă.

Asemenea altor cadre militare valoroase, la 12 august 1948 generalul de divizie Leonard Mociulski a fost arestat și trimis, fără a fi judecat, în Colonia de Muncă de la Canalul Dunăre - Marea Neagră, unde a îndurat cu stoicism calvarul unui regim de detenție foarte dur. După șapte ani și două luni de detenție, la data de 10 octombrie 1955 generalul Mociulski a fost eliberat, iar în anul 1964 a fost repus în drepturi, fiind avansat general de corp de armată. Cu acest prilej i s-a aprobat să poarte uniforma militară. În anul 1967 generalul de corp de armată Mociulski a publicat lucrarea memorialistică „Asaltul vânătorilor de munte”, în care a relatat acțiunile de luptă ale Diviziei 3 Munte desfășurate în perioada 23 august 1944 - 12 mai 1945.

Inima sa a încetat să mai bată la 15 aprilie 1969, într-o căsuță modestă din Brașov, fiind incinerat la Crematoriul Uman din București. Cenușa corpului său a fost presărată pe cele mai înalte piscuri montane din România, pentru gloria și nemurirea trupelor de vânători de munte pe care le-a iubit. A fost decorat cu ordine militare și civile: „Coroana României”, „Steaua României”, „Mihai Viteazul”, clasa a III-a, „Tudor Vladimirescu”, clasa a III-a, „Crucea de fier” (ordin german), „Steagul Roșu” (ordin maghiar) și alte medalii românești și străine, militare și civile.

A.M.R. - C.M.J. Brașov/1979, Curent 601.

Generalul **AUREL ALDEA**

Generalul Aurel Aldea (n. 28 martie 1887, Slatina - d. 17 octombrie 1949, Aiud) a luptat în cel de-al Doilea Război Balcanic și cele două războaie mondiale. A fost arestat la data de 27 mai 1946 sub acuzația de complotare întru distrugerea unității statutului român, în calitate de membru organizator al Mișcării naționale de rezistență, fiind declarat vinovat și condamnat, la data de 18 noiembrie 1946, la muncă silnică pe viață, comutată, la 23 iulie 1947, la temniță grea pe viață. Din cauza regimului de detenție, pe care îl caracteriza sălbatic și criminal, a decedat în penitenciarul Aiud la data de 17 octombrie 1949, fiind diagnosticat cu miocardită cronică.

În contextul crizei provocate de încercarea regelui de a demite guvernul Groza și în urma consultărilor cu apropiații suveranului, Aldea a apreciat că regele nu este în siguranță, instituind, în toamna anului 1945, un comandament central al mișcării naționale de rezistență. În acest sens, a luat legătura cu delegații organizației Haiducii lui Avram Iancu pentru găsirea unui adăpost, în nordul Transilvaniei, în schimbul a 500.000 lei, pentru rege, dacă situația politică din țară cerea asta. Aldea s-a adresat și lui Iuliu Maniu, cerându-i să-i recomande un om de încredere pentru a-i indica un adăpost în Munții Sebeșului. În acest sens a început să aibă discuții cu Ionel Pop, recomandat de Maniu, discuții însă neîncheiate din cauza arestării generalului.

Aurel Aldea a fost arestat la data de 27 mai 1946, fiind învinuit, prin Ordonanța definitivă nr. 6125 din 7 noiembrie 1946, semnată de judecătorul instructor militar special, generalul Ion Codreanu, de complotarea întru distrugerea unității statutului român, de răzvrătire și insurecție armată, de procurarea de documente publice interesând ordinea în stat.

În urma procesului desfășurat între 11-18 noiembrie 1946, Curtea Militară de

Casare și Justiție, prezidată de generalul Vasile Atanasiu și compusă din generalii Mihail Lascăr, Constantin Argeșanu, Radu Niculescu-Cociu, Ilie Crețulescu, Grigore Nicolau și colonelul Alexandru Burada, l-a declarat vinovat și condamnat, prin Decizia nr. 2 din 18 noiembrie 1946, la muncă silnică pe viață pentru complotare împotriva statului, la 3 ani închisoare corecțională și 200.000 lei amendă pentru procurare de documente publice interesând ordinea de stat și la 10 ani detenție riguroasă, 5 ani de degradare civică și 50.000 lei cheltuieli de judecată pentru răvrătire.

În același proces au mai fost judecați alți 90 de militari printre care generalul de corp de armată Nicolae Rădescu, generalul de brigadă Constantin Eftimiu și amiralul Horia Macellariu.

Deși dispunea de o condiție fizică bună, starea de sănătate a generalului s-a deteriorat în penitenciarul Văcărești, acesta fiind diagnosticat, printre altele, cu artrită cronică, diabet zaharat și hipertensiune arterială. În aceste condiții a fost mutat în aprilie 1947 la penitenciarul Aiud, comutându-se pedeapsa de la muncă silnică pe viață la temniță grea pe viață. Regimul de detenție a continuat să fie dur, fiind apreciat într-un memoriu de la data de 29 octombrie 1947, ca și sălbatic și criminal. Atât recursul înaintat de Aldea împotriva deciziei din 18 noiembrie, cât și cererile pentru mutarea într-un spital militar și îmbunătățirea condițiilor de detenție au fost respinse, astfel încât generalul a încetat din viață la data de 17 octombrie 1949 în penitenciarul Aiud.

Surse: dr. Alesandru Duțu
- sursa: e-istorie.ro
memorialsighet.ro
fericiticeiprignoniti.ro
<http://www.worldwar2.ro>
www.iccr.ro
Raportul Comisiei prezidențiale pentru analiza dictaturii comuniste
wikipedia.ro

Contraamiralul **HORIA MACELLARIU**

Odată cu preluarea puterii de către PCR, a început o perioadă de suferințe pentru contraamiralul Horia Macellariu. În august 1945, el a luat legătura cu Ion Bujoiu, pentru alcătuirea unui comitet de conducere a organizațiilor anticomuniste din țară ce se opuneau guvernului Dr. Petru Groza. În septembrie 1945, în timpul grevei regale, a luat legătura cu generalul Aurel Aldea și s-a numărat printre organizatorii manifestației promonarhiste de la 8 noiembrie 1945.

În primăvara anului 1946, amiralul Macellariu era considerat conducătorul forțelor de rezistență din zona Bucureștiului, grupate într-o organizație de luptă antibolșevică și pro-germană, numită „Valurile Dunării”. La 27 mai 1946, organele Securității au făcut o descindere la domiciliul său, dar nu a fost prins. Fiind urmărit, el s-a ascuns și și-a schimbat numele în cel de avocat Ioan Popa.

Generalul rus Susaïcov a cerut punerea sa sub acuzație pentru crime de război. Era acuzat că a condus acțiunile de luptă pe mare împotriva flotei URSS, că nu a atacat flota germană la Constanța până la venirea trupelor sovietice și că s-a opus capturării navelor din subordine după 23 august 1944. După analiza dosarului său, Tribunalul Poporului a decis că în sarcina contraamiralului Macellariu „nu s-a găsit nici o culpabilitate”. La insistențele sovieticilor, cazul a fost reanalizat de către o nouă comisie de anchetă care, tot din lipsa motivelor reale, l-a scos din cauză la 10 august 1946.

Pentru că se dorea totuși arestarea sa, a fost implicat în organizația „Sumanele Negre”, fiind acuzat de complot împotriva orânduirii de stat și condamnat în contumacie la muncă silnică pe viață, la 18 noiembrie 1946. În noiembrie 1947, prin intermediul inginerului Ion Bujoiu, în jurul lui Macellariu s-au grupat ofițerii Ștefan Eftimie, Matei Toma, Dumitru Condeescu și avocatul Puiu Polizu, formându-se Comitetul Mișcării Rezistenței Românești în casa din strada Toamnei nr.104, a doamnei Irina Romanov. La 10 februarie 1948, Macellariu i-a trimis o scrisoare generalului Nicolae Rădescu, aflat în S.U.A. (prin intermediul colonelului american Lowel), în care cerea ajutor

anglo-american și precizarea unei date la care să declanșeze operațiunea de răsturnare a guvernului comunist. După deconspirarea grupului Popp-Bujoiu, a fost nevoit să-și schimbe de mai multe ori domiciliul, fiind urmărit în permanență de către organele represive. A fost arestat abia pe 19 aprilie 1948 la întâlnirea aranjată cu colonelul Alexandru Popovici și deținut preventiv la închisoarea Jilava. A fost condamnat, din nou, la muncă silnică pe viață, prin sentința nr. 1.834/1948, pentru crima de organizare și înaltă trădare, sentință care a fost redusă apoi la 25 de ani de temniță și degradare militară. A stat în închisoare 16 ani în perioada 1947-1964. A fost deținut în penitenciarul Aiud, unde s-a aflat în regim de totală izolare „fără aer, lumină sau soare”, apoi la 4 aprilie 1958 a fost mutat în închisoarea de la Râmnicu Sărat.

Aici, el s-a adresat pe 23 aprilie 1958 directorului general al penitenciarelor, expunându-și situația de sănătate: „Sunt bătrân (64 de ani) și bolnav (distrofic cu o debilitate generală, astenie și frecvente lipotimii, cardio-miocardită, afecțiuni pulmonare, afecțiuni digestive - gastrită și enterocolită, tulburări de vedere - imagini suprapuse, vederii colorate, orificiile herniare slăbite, picioarele se umflă din cauza țesuturilor slăbite etc.).

În această stare a sănătății și a vârstei sunt pus într-un regim de execuție înăspriț, în care nu pot, la nevoie, să mă întind zilnic timp de 17 ore și cu regimul alimentar - pe care-l aveam la penitenciarul Aiud din cauza boalei - suprimat. În continuarea acestei situații căreia nu-i pot face față, cu slabele mele puteri rămase, îmi văd sfârșitul vieții grăbit, fără ca să am vreo vină care să justifice înăsprirea tratamentului impus.”

Memoriul său a rămas fără ecou, fiind supus în continuare la regimul alimentar drastic (fiind nevoit să mănânce toate paiele din saltea) și fără medicație, cu izolări și sancțiuni punitive. După desființarea închisorii de la Râmnicu Sărat la 13 aprilie 1963, a fost transferat la penitenciarul Gherla, unde a fost deținut în aceeași celulă cu marele gânditor Nicolae Steinhardt, apoi la 3 decembrie 1963 la Dej, revenind la Gherla de unde a fost eliberat la data de 29 iulie 1964, odată cu grațierea colectivă acordată deținuților politici de către Gheorghiu-Dej prin Decretul 411.

După eliberarea din închisoare, Horia Macellariu a fost reabilitat și i s-a redat gradul de contraamiral. A decedat la data de 11 iulie 1989 în București și a fost înmormântat în cimitirul Mănăstirii Cozia, alături de părinți și de soția sa.

Pui de lei

Versuri: Ion Nenitescu
Muzica: Ionel C. Brătianu

*Eroi au fost, eroi sunt încă
Și-or fi în Neamul Românesc,
Că rupti sunt ca din tare stâncă,
Românii ori și unde cresc.*

*E vița noastră făurită
De doi bărbați cu brațe tari
Și cu voința oțelită,
Cu minți deștepte, inimi mari.*

*Și unu-i Decebal cel harnic,
Iar celălalt, Traian cel drept.
Ei, pentru vatra lor, amarnic
Au dat cu-atâția dușmani piept.*

*Și din așa părinți de seamă
În veci s-or naște luptători,
Ce pentru patria lor mamă
Vor sta ca vrednici următori.*

*Au fost eroi, au fost și încă-or
să mai fie,
Ce-or frânge dușmanii cei răi.
Din coapsa Daciei și-a Romei,
În veci, în veci s-or naște pui de lei.*

Așa-i românul

*Așa-i românul când se veselește,
Ca și stejarul când înmugurește.
Așa-i românul când este iubit,
Ca și stejarul când e înverzit.
Țara-i a noastră și în fericire
Poate oricine să traiască-n ea.
Și-a mea mândruță ce o am pe lume
E tot ce am mai scump în ea!
(E tot ce am mai sfânt în ea)
Traiască țara, patria mamă,
Traiască toate, câte sunt în ea.
Traiască toate, cu mic cu mare,
Și a mea mandră, ce o iubesc tare.
O rugăciune, către ceruri zboară,
O rugăciune, către Dumnezeu,
Ma rog acuma pentru a mea țară,
Și pentru tine, sfânt poporul meu.
Mă rog acuma pentru a mea țară,
Și pentru tine, sfânt poporul meu.*

Marșul Basarabiei

*Azi noapte, la Prut, războiul
a-nceput,
Românii trec dincolo iară,
Să ia înapoi, prin arme și scut,
Mosia pierdută astă vară.*

*Refren:
Mergem în câmpia Basarabilor,
Plină de grâne, plină de dor,
Si-n Bucovina cu mânăstiri și brazi,
Mergem la luptă, dragi camarazi.
Azi Prutul uneste pe frații români,
Si Nistrul al nostru e iară,
Iar Bugu-i hotar între noi și păgâni,
Din Tisa la Bug vrem hotara.*

*Trăiască Românul și Patria sa,
Ca-n vremurile de-odinioară,
Nimic nu vom da, pe veci vom jura,
Credintă în lege și Tară.*

Refren...